

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/73/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3621200376
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3621200376.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v konaní medzi navrhovateľom - manželom: O. O. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., T. XXXX/XX, zastúpený advokátkou M. R. C., G. S. X/A, A., a manželkou navrhovateľa: R. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. G., J. B. XXXX/X, o určenie vyživovacej povinnosti manželky k manželovi na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 5. mája 2021 č. k. 2Pc/5/2021-37 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia povinnosti manželky k jeho osobe vo výške 180,- eur mesačne. Súd zistil, že manželia sú rodičmi dvoch maloletých detí. Manželovi je vyplácaný invalidný dôchodok 125,- eur, naposledy bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie od 26.8.2014 do 16.5.2017. Z ÚPSVaR nepoberá žiadne dávky ani príspevky. Manželka je zamestnankyňa O. A., poberá prídavok na dieťa od januára 2017 a rodičovský príspevok od júla 2019. V roku 2021 jej bol prídavok na dieťa poskytovaný v sume 51,- eur mesačne a rodičovský príspevok v sume 378,10 eur mesačne. Zo spisu Okresného súdu Partizánske sp. zn. 4P/2/2021 súd zistil, že návrhom z 27.1.2021 sa manželka domáha úpravy rodičovských práv k maloletým deťom, pričom uviedla, že po sobáši v roku 2014 sa presťahovala do bytu manžela v A.. Manžel utrpel v roku 2014 mozgovú porážku, následne ona zabezpečovala rodinu. Neskôr manžel pracoval v F. ako opatrovateľ a ona bola na materskej s prvým dieťaťom, tak rodinu zabezpečoval manžel. V F. pracoval od mája 2017, výpoveď dostal koncom roku 2019 z dôvodu častej práceneschopnosti. Od roku 2020 bol v F. evidovaný ako nezamestnaný a dostával podporu cca 900,- eur, platil nájomné za garsónku v F. cca 400,- eur. Dňa 13.12.2020 po neriešiteľných nezhodách odišla s deťmi k rodičom na P., kde žije dosiaľ.

1.2 Manžel na pojednávaní v tu rozhodovanej veci uviedol, že v dôsledku mozgovej porážky v roku 2014 sa stal čiastočne invalidným, ide o pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 %. Je vyštudovaný učiteľ etickej výchovy a náboženstva, avšak má aj zdravotnícke vzdelanie, preto využil možnosť práce opatrovateľa v F.. Toto zamestnanie však nebolo celkom vhodné, napokon počas práce utrpel úraz - pruh a po vyše roku práce v F. na základe dohody ukončil pracovný pomer. V F. poberal podporu v nezamestnanosti cca 900,- eur asi pol roka, poslednú podporu dostal v októbri 2020. Manželka odišla v decembri 2020 z domácnosti. Príčinou rozchodu boli manželské nezhody najmä kvôli práci, manželka nechcela s deťmi prísť za ním do F.. On v súčasnosti žije sám v trojizbovom byte, ktorý je v jeho výlučnom vlastníctve. Nezvažoval, že by časť bytu prenajímal aj z toho dôvodu, že má záujem

o striedavú starostlivosť o deti. V A. býva jeho matka, on však býva už 20 rokov sám, jeho matka má trojizbový byt, býva tam sama. Vyživovaciu povinnosť k deťom si od odchodu manželky z domácnosti neplní, lebo nemá z čoho.

1.3 Súd prvej inštalácie aplikoval ustanovenia § 71 ods. 1, ods. 2, § 75 ods. 1, ods. 2 Zákona o rodine. Konštatoval, že manželka navrhovateľa je na rodičovskej dovolenke a je poberateľkou rodičovského príspevku, ktorý spolu s rodinnými prídavkami predstavuje 429,10 eur, čo je v prepočte na osobu 143,03 eur. Manželka však na rozdiel od manžela vykonáva osobnú starostlivosť o dve deti. Od nej, na rozdiel od manžela, nemožno z morálneho hľadiska očakávať, že popri starostlivosti o dieťa do troch rokov si bude hľadať zamestnanie. Naopak, manžel má síce obmedzenú schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, je teda čiastočne invalidný, nie však úplne. Nepreukázal, že je zdravotne hendikepovaný tak, že pracovať nemôže, naopak, bolo preukázané aj jeho vlastným tvrdením, že po úraze pracoval ako opatrovateľ aj ako zdravotník. Jeho tvrdenia o aktívnom a kontinuálnom hľadaní si práce nie sú ničím preukázané. Za tejto situácie nevykazuje manžel primeranú snahu riešiť svoju hmotnú núdzu. Je pedagóg, sám uviedol, že má aj zdravotnícke vzdelanie a absolvoval kurz cudzieho jazyka. Nevyužíva ani možnosť dosiahnuť príjem z majetku, ktorého je vlastníkom - uvádzal, že nezvažoval možnosť prenájmu izby či celého bytu a nemyslel ani na možnosť dočasného bývania u matky, pritom aj ona sama obýva trojizbový byt. K argumentu manžela, že má záujem o striedavú starostlivosť o deti, súd prvej inštalácie uviedol, že ani zdieľané bývanie takúto starostlivosť nevyklučuje, o bývaní u jeho matky ani nehovoriac. Napokon súd dodal, že ak si navrhovateľ ako otec neplní vyživovaciu povinnosť k deťom, hoci táto je určená minimálnou zákonnou sumou, logicky tým prenáša bremeno výživy detí na manželku. Je potom v rozpore s dobrými mravmi, ak sa navyše domáha ešte od nej manželského výživného.

2. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštalácie podal včas odvolanie navrhovateľ a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil. Odvolanie odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok považuje za neopodstatnený, nezákonný a jednoznačne vedený v prospech jeho manželky. Uviedol, že jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok vo výške 125,- eur a jeho výdavky na domácnosť a stravu sú vo výške 300,- eur, čiže na základné ľudské potreby si musí požičať od matky, ktorá je sama starobná dôchodkyňa. Poukázal na ustanovenie § 71 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého platí vyživovacia povinnosť medzi manželmi, pričom podľa neho nemožno dospieť k záveru, že výživné nemožno priznať, lebo by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Súd nesprávne uvádza príjem manželky, ktorý nie je 429,10 eur, ale 488,- eur. Nie je pravda, že si nehľadal zamestnanie. Niekoľkokrát sa snažil si nájsť zamestnanie, ale z dôvodu pandémie a jeho zdravotného stavu to bolo nemožné, pričom ošetrojúca lekárka mu nemohla podpísať súhlas pre prácu ako učiteľ, v zdravotníctve a ani manuálnu prácu pre jeho zhoršený zdravotný stav a možnosť recidívy a následnej mozgovej príhody. Nemôže prenajímať izbu vo vlastnom byte, lebo v prípade návštevy detí by tieto nemali kde spať, pričom bývanie u matky je vylúčené z toho dôvodu, že jeho matka by nemala súkromie a vyslovene si to neželá. Súd prvej inštalácie sa podľa neho nezaoberal možnosťou manželky zabezpečiť si iný príjem, keď ona všetky svoje úspory požičala svojmu bratovi na prerábku domu, takže má dosť finančných prostriedkov na platenie vyživovacej povinnosti voči jeho osobe. Takisto sa môže manželka zamestnať a so starostlivosťou o deti jej môžu pomôcť starí rodičia, alebo ich môže dať do jaslí.

3. V doplnení odvolania, podanom právnu zástupkyňou, navrhovateľ uviedol, že z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f), písm. h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštalácie zmenil a jeho návrhu v celom rozsahu vyhovel. V konaní bolo preukázané, že je invalidný dôchodca s poklesom schopnosti pracovať v rozsahu 50 %. Podľa vyjadrenia ošetrojúcej lekárky s ohľadom na preknanú mozgovú príhodu nie je schopný vykonávať žiadnu fyzickú prácu, ani prácu sprevádzanú psychickým náporom vyvolávacím stres. Jeho možnosti zamestnať sa sú tak výrazne obmedzené a aj napriek snahe sa mu vhodné zamestnanie nájsť nepodarilo. Svoj byt resp. jeho časť nemohol prenajať aj preto, lebo manželka stále má v byte uložené svoje veci a veci detí a doposiaľ disponuje kľúčom od tohto bytu, teda ho vlastne užíva, pričom žiadnou sumou neprispela na náklady s bytom spojené. Manželka medzi svoje náklady zaradila poistenie pre deti vo výške 40,- eur a svoje poistenie vo výške 20,- eur, zatiaľ čo on si poistenie svojej osoby dovoliť nemôže, preto sa mu v tejto situácii nejaví tento výdavok manželky vo výške 60,- eur ako opodstatnený a nevyhnutný. Uvedomuje si, že manželka je na materskej dovolenke s dieťaťom mladším ako tri roky, avšak vzhľadom na ich osobnú a finančnú situáciu nepovažuje túto skutočnosť za zásadnú prekážku toho, aby sa zamestnala, o to viac, že na jej strane je oveľa viac možností zabezpečiť si príjem, ako na jeho strane. Podľa navrhovateľa súd prvej inštalácie dospel k nesprávnemu posúdeniu veci, keďže manželia majú podľa § 71 ods. 1 Zákona

o rodine vzájomnú vyživovaciu povinnosť, pričom ich životná úroveň by mala byť v zásade rovnaká. Je toho názoru, že v prípadoch hodných osobitného zreteľa je oprávnené požadovať od dotknutého manžela, aby sa primerane vzdal svojich výhod.

4. Manželka navrhovateľa k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že je na materskej dovolenke, jej jediným príjmom je rodičovský príspevok a prídavky na deti spolu 429,10 eur. Otec detí si vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, určenú neodkladným opatrením (29,42 eur na každé dieťa) ani raz nesplnil. Jej pravidelné mesačné výdavky v súvislosti s deťmi sú: poplatky za škôlku a stravu pre mal. T.: 55,- eur, plienky a vlhčené utierky: 60,- eur, cestovné do a z materskej škôlky: 34,- eur, potraviny: 140,- eur, obuv a oblečenie v priemere 15,- eur, poistenie pre deti 40,- eur, lieky pre deti mesačne v priemere 15,- eur, poplatky za pravidelné návštevy psychologickkej poradne s T. 20,- eur, príspevok na vodu a energie rodičom: 20,- eur, poistenie pre ňu: 20,- eur, poplatky mobilnému operátorovi: 8,- eur; teda mesačné výdavky spolu: 427,- eur. Žije s deťmi veľmi skromne, v prípade potreby jej so zabezpečením potrieb pre deti finančne pomôžu jej rodičia. Keďže v rámci rodičovskej dovolenky zabezpečuje riadne celodennú starostlivosť o mladšieho syna, nemá aktuálne možnosť zamestnať sa. Na základe uvedených skutočností nie je v jej možnostiach prispievať na výživu manžela, nakoľko všetkými dostupnými finančnými prostriedkami zabezpečuje základné životné potreby detí.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 CSP a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP. Odvolací súd sa plne stotožnil s výrokom aj s odôvodnením napadnutého rozsudku; na zdôraznenie jeho správnosti a k námietkam navrhovateľa uvedeným v odvolaní dopĺňa:

6. Podľa § 71 ods. 1 Zákona o rodine manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

7. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

8. Zo spisu vyplýva, že navrhovateľ poberá invalidný dôchodok vo výške 125,- eur, manželka navrhovateľa poberá rodičovský príspevok v sume 378,10 eur a prídavok na dieťa 51,- eur mesačne, spolu teda 429,10 eur, pričom sa osobne stará o dve maloleté deti. K tomuto príjmu nemožno pripočítavať výživné na deti, ktoré navrhovateľ v skutočnosti neplatí, ale aj keby ho platil, ide o výživné na deti, ktoré nie je určené pre manželku, a je všeobecne známe, že výživné v sume necelých 30,- eur na dieťa ani zďaleka nepostačuje pre potreby maloletých detí na celý mesiac. Manželka navrhovateľa uviedla mesačné výdavky na obe deti (bez nákladov na domácnosť a bez poistného) spolu v sume okolo 330,- eur, čo je skutočne možné považovať, ako uviedla manželka navrhovateľa vo vyjadrení k odvolaniu, za skromný život. To znamená, že na domácnosť a pre vlastné potreby jej nezostáva viac ako 100,- eur mesačne (pričom jej príspevok rodičom na vodu a energie vo výške 20,- eur je len symbolický, teda náklady na domácnosť prakticky v celom rozsahu hradia jej rodičia). Naproti tomu navrhovateľ, ktorý žije sám, má príjem z invalidného dôchodku 125,- eur mesačne. Pri takýchto príjmoch a výdavkoch oboch účastníkov konania súd prvej inštancie správne konštatoval, že návrh na určenie výživného na manžela je nedôvodný.

9. K tvrdeniu navrhovateľa, že manželka sa môže zamestnať a so starostlivosťou o deti jej môžu pomôcť starí rodičia, alebo ich môže dať do jasli, odvolací súd uvádza, že pri dieťati vo veku do troch rokov je výlučne na rozhodnutí rodičov, resp. rodiča, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti), či sa bude o dieťa starať rodič sám aj za cenu nižšieho príjmu len z rodičovského príspevku, alebo bude zabezpečovať materiálne potreby rodiny tým, že bude chodiť do práce a o dieťa sa bude starať niekto iný (starí rodičia alebo jasle). Ak má teda matka dieťa vo veku do troch rokov, nemožno od nej žiadať, aby nastúpila do práce.

10. Naopak, ako už uviedol súd prvej inštancie, navrhovateľ je čiastočne invalidný, nie však úplne (má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 %), pričom sám na pojednávaní uviedol, že pracoval v F. (aj po utrpení mozgovej porážky). Nie je teda zrejmé, prečo si navrhovateľ nemôže zlepšiť svoj príjem prácou aspoň na dohodu alebo na skrátený pracovný čas. Navrhovateľ v konaní pred súdom prvej inštancie ani v odvolacom konaní nenavrhol žiadne dôkazy k svojim tvrdeniam, že sa niekoľkokrát snažil nájsť si zamestnanie a že mu ošetrujúca lekárka prácu neodporúčala („nemohla podpísať“) - neuviedol ani meno svojej ošetrujúcej lekárky, u ktorej by súd túto informáciu mohol overiť. Navrhovateľ napokon ani netvrdil (a preto to ani nebolo predmetom dokazovania), že by sa jeho zdravotný stav zhoršil v porovnaní so stavom v čase, keď pracoval v F.. Pokiaľ ide o prípadný prenájom bytu alebo jeho časti, neobstojí tvrdenie navrhovateľa, že ho nemôže prenajať preto, lebo manželka a deti majú v byte uložené veci a manželka doposiaľ disponuje aj kľúčom od tohto bytu. Z tohto tvrdenia nie je zrejmé, koľko a aké veci má v byte manželka a či ju navrhovateľ vyzval, aby si ich vzala a aby mu vrátila kľúč od bytu (čo je samozrejme možné riešiť aj výmenou zámku). S tvrdením, že nemôže byť alebo jeho časť prenajať kvôli návštevám detí resp. prípadnej budúcej striedavej starostlivosti, sa vysporiadal už súd prvej inštancie. (Odvolací súd však zdôrazňuje, že aj keby neprihliadal na možnosť navrhovateľa zamestnať sa, samotné porovnanie súčasných príjmov a výdavkov oboch účastníkov konania neumožňuje určiť výživné, ako to bolo uvedené vyššie v bodoch 8 a 9 tohto odôvodnenia.)

11. Odvolací súd teda zistil, že súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam (správne zistil skutočný stav veci - § 35 CMP) a vec aj správne právne posúdil. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

12. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd nezistil také konanie niektorého účastníka, ktorým by zaviniel trov, ktoré by inak neboli vznikli (§ 54 CMP), ani žiadne iné dôvody, pre ktoré by s ohľadom na okolnosti prípadu bolo spravodlivé priznať niektorému účastníkovi náhradu trov konania (§ 55 CMP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza (§ 76 CMP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.